

MODUL 4

Razvijanje socialnih sposobnosti

Urbani šolski vrtovi niso le prostor za učenje o vrtnarjenju in trajnostnih praksah, temveč tudi okolje, kjer učenci razvijajo socialne veščine, kot so sodelovanje, medsebojna komunikacija, odgovornost in reševanje konfliktov. Skupno delo na vrtu spodbuja občutek skupnosti, povezanost z vrstniki in medgeneracijsko sodelovanje, kar prispeva k osebnoštnemu razvoju učencev.

Ključne besede

Spoznavanje okolja, naravoslovje in tehnika, naravoslovje, biologija, gospodinjstvo, likovna umetnost, delo v paru, delo v skupinah, vrtnarski bonton, igra vlog, zelišča, žreb, kartončki, starši, stari starši, reševanje konfliktov, mediacija, igre na prostem, organizacija dogodka, seznam, delovni list, podpora, sestavljanke, 1. VIO, 2. VIO, 3. VIO

Smernice

Delo na urbanem šolskem vrtu učencem omogoča, da skozi praktične izkušnje razvijajo ključne socialne sposobnosti. Pri skupnih nalogah se učijo sodelovati, prisluhniti drugim, izražati svoje mnenje in spoštovati dogovore. Takšno okolje spodbuja občutek pripadnosti, medsebojno zaupanje in odgovornost za skupnost. Vrt tako postane prostor učenja o odnosih – do sošolcev, učiteljev in širše skupnosti.

1. Spodbujajte sodelovanje in skupinsko delo

- Organizirajte dejavnosti, kjer učenci delajo v skupinah (npr. sajenje na gredice, načrtovanje zasaditve, izdelava hotela za žuželke).
- V skupinah učencem določite različne vloge (npr. vodja skupine, zapisovalec, zalivalec, sadilec ...), tako da vsak učenec prispeva po svojih zmožnostih.

2. Razvijajte komunikacijske spretnosti

- Spodbujajte učence, naj poslušajo drug drugega in se dogovarjajo o skupnih odločitvah (npr. katero zelenjavo bodo posadili).
- V ure vključite igre vlog ali aktivnosti za izražanje mnenja.

3. Učite reševanja nesporazumov in konfliktov

- Pripravite naloge, kjer morajo skupine razmisliti o možnih nesporazumih na vrtu in predlagati rešitve (npr. kdo uporablja orodje, kdo zaliva gredico).

4. Povežite učence z lokalno skupnostjo

- Vključite starše in stare starše v vrtnarske dejavnosti (npr. učenci s starši doma skupaj skrbijo za sadike).
- Povabite lokalne vrtnarje ali druge člane skupnosti, da z učenci delijo svoje izkušnje in znanje.

Cilji

- **Učenci sodelujejo v skupinskih dejavnostih** na šolskem vrtu, kjer se naučijo razdeliti naloge, sodelovati in se dogovarjati o skupnih odločitvah.
- **Učenci razvijajo komunikacijske sposobnosti**, tako da poslušajo sošolce, izražajo svoje mnenje in rešujejo morebitne nesporazume.
- **Učenci krepijo občutek pripadnosti skupnosti**, tako da prispevajo k urejanju in vzdrževanju skupnega vrta ter pomagajo mlajšim učencem.
- **Učenci spoznajo pomen medgeneracijskega sodelovanja**, tako da sodelujejo z učitelji, starši ali starejšimi člani skupnosti.
- **Učenci oblikujejo in upoštevajo pravila** za delo na šolskem vrtu, ki spodbujajo odgovornost in spoštovanje narave.
- **Učenci razvijajo empatijo**, tako da prepoznajo potrebe in občutke drugih ter poiščejo načine, kako lahko z dejanji izboljšajo sodelovanje v skupini.

Aktivnosti

Prvo vzgojno-izobraževalno obdobje (1.–3. razred)

Cilj: Učenci razvijajo osnovne socialne spretnosti (deljenje, sodelovanje, poslušanje) z dejavnostmi v naravi.

1. Vrtnarski bonton

- Učenci skupaj oblikujejo preprosta pravila za delo na šolskem vrtu in jih ilustrirajo na velik plakat, ki ga obesite v neposredno bližino vrta ali v učilnico. Pri izdelovanju si lahko pomagate z našim *Vrtnarskim bontonom*.

2. Mladi vrtnarji

- Didaktična igra: vsak učenec dobi kartico z vlogo (zalivalec, rahljalec, nabiralec, zapisovalec). Igro ponovijo, vloge krožijo. Naučijo se vživeti v različne naloge in sodelovati.

3. Zeliščni prijatelji

- Vsak učenec dobi zelišče, ki ga predstavi kot "prijatelja" (npr. "*To je Sivka – pomirja, diši, pomaga, kadar si žalosten.*"). Nato poišče "sorodno zelišče" in se poveže z drugim učencem. Aktivnost spodbuja empatijo in pozitivno samopodobo.

4. Skrbnik za en dan

- Vsak dan ima en učenec vlogo vrtnarskega skrbnika, ki vodi skupino (pozdravi, porazdeli naloge, preveri zalivanje). Učenci se učijo vodenja, upoštevanja navodil in odgovornosti.

Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje (4.–6. razred)

Cilj: Učenci razvijajo samozavest, izražajo mnenja, urijo sodelovalno reševanje nalog in poglobljajo razumevanje skupinske dinamike.

1. Vrtni mediatorji

- Igra vlog: učenci ob simuliranem konfliktu na vrtu (npr. kdo bo nabiral solato?) uporabijo kartice z empatijo, poslušanjem, iskanjem rešitev. Vloge izmenjujejo ter razvijajo asertivno komunikacijo (jasno in spoštljivo izražanje svojega mnenja ob upoštevanju mnenj drugih).

2. Igre na prostem: Vrtni izvidnik

- Dve gibalno-raziskovalni igri na šolskem vrtu: v prvi skupine iščejo rastline, živali in pripomočke ter opazujejo njihovo uporabo ali vedenje; v drugi eden iz para vodi sošolca z zavezanimi očmi do gredice. Učenci razvijajo opazovanje, zaupanje in sodelovanje.

3. Na misiji: Rešite vrtno uganko

- Skupine dobijo misijo - Sobo pobega - naloge in uganke, povezane z vrtnarstvom (npr. katere rastline rastejo skupaj). Uspešnost je odvisna od sodelovanja.

4. Obroki skupnosti: Načrtuj in postreži

- Učenci pripravijo preprosto jed iz vrtnih sestavin (npr. zeliščni čaj, solata), jo servirajo in povabijo druge. Naučijo se kulturnega vedenja, delitve dela in komunikacije v vlogi gostitelja.

Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje (7.–9. razred)

Cilj: Učenci krepijo medosebne odnose, razvijajo sposobnost reševanja konfliktov, projektno delo in ustvarjalno sodelovanje za skupno dobro.

1. Zeleni izziv

- Skupine učencev prevzamejo en del šolskega vrta (zelišča, kompost, cvetlična greda ...) in za en mesec postanejo odgovorne zanj. Določijo vodjo, zapisnikarja, delavca, opazovalca. Učijo se vodenja, dogovarjanja in refleksije.

2. Različni - a zeleni

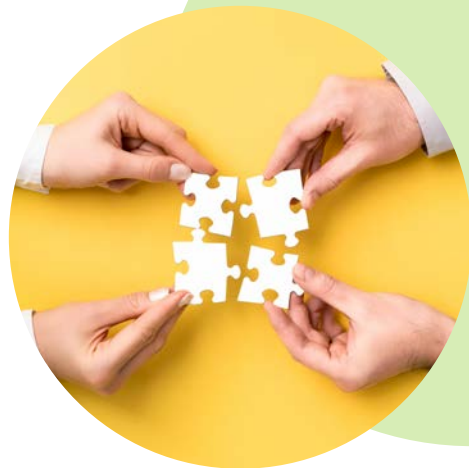
- Debatni krožek na vrtu: učenci predstavijo različne poglede (npr. ekološka pridelava / industrijska, vegan / vsejedec), pri čemer vadijo kulturno izražanje mnenj, poslušanje in sodelovanje.

3. Zeleni paket podpore

- Učenci v parih pripravijo "Zeleni paket podpore" za sošolca: izberejo tri rastline, vsaki pripišejo simbolni pomen in podporno sporočilo (npr. rožmarin – za pogum). Nato ga podarijo drug drugemu in pojasnijo izbiro.

4. Sestavljanke: Medpredmetna delitev znanja

- Učenci s pomočjo metode sestavljanke (Jigsaw) raziskujejo različne teme, povezane z vrtom (botanika, tla, škodljivci, lokalna hrana ...). V strokovnih skupinah poglobijo znanje, nato ga v domovskih skupinah predajajo drugim in skupaj oblikujejo učni izdelek za mlajše (pano, vodnik, igra). Dejavnost razvija sodelovalno učenje, odgovornost in povezovanje predmetnih znanj.

Modul 4: Razvijanje socialnih sposobnosti - DEJAVNOSTI

Prvo vzgojno-izobraževalno obdobje

DEJAVNOST: Mladi vrtnarji

- Igra vlog
- Delo v skupinah
- Delovni list

DEJAVNOST: Zeliščni prijatelji

- Spoznavanje zelišč
- Kartice z zelišči
- Delovni list

Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje

DEJAVNOST: Vrtni mediatorji

- Reševanje konfliktov
- Igra vlog
- Delovni list

DEJAVNOST: Na misiji: Rešite vrtno uganko

- "Soba pobega"
- Igre na prostem
- Delo v skupinah

DEJAVNOST: Igre na prostem: Vrtni izvidnik

- Iskanje, vodenje
- Delovni list
- Delo v skupinah, delo v paru

Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje

DEJAVNOST: Zeleni paket podpore

- Delo v paru
- Simbolni pomen
- Delovni list

DEJAVNOST: Različni - a zeleni

- Delo v skupinah
- Debata
- Za / Proti

DEJAVNOST: Sestavljanje: Medpredmetna delitev znanja

- Delo v skupinah
- Domovske, strokovne skupine
- Teme in kartice

Mladi vrtnarji

PRIPRAVA UČITELJA

1. Učitelji pripravite kartice z ilustriranimi vlogami (npr. zalivalec, opazovalec, zapisovalec, pomočnik ipd.), ki jih učenci prejmejo na začetku igre.
2. Učence razdelite v skupine.

POTEK DEJAVNOSTI

1. Po uvodnem pogovoru o vrtnih opravilih in predstavitvi posameznih nalog se učenci v skupinah odpravijo na vrtno postajo, kjer glede na svojo vlogo izvajajo preprosta opravila (zalivajo, opazujejo žuželke, zapisujejo opažanja, skrbijo za red na poteh ipd.).
2. Po nekaj minutah vloge zamenjajo, da lahko vsak preizkusi vsaj dve različni vlogi.
3. Ob koncu se vsi zberejo v krogu in izmenjajo izkušnje – katera vloga jim je bila najljubša in zakaj. Dejavnost krepi sodelovanje, spodbuja razumevanje delitve dela in razvija odgovoren odnos do narave ter skupnega prostora.

VPRAŠANJA ZA RAZMISLEK

1. Katera vrtnarska opravila ste danes opravljali prvič?
2. Kako so današnje naloge podobne pravim poklicem (npr. vrtnar, raziskovalec, naravovarstvenik ...)?

NADGRADNJA

1. Fotokotiček: Učenci se fotografirajo pri vrtnarskem opravilu, slike zberejo v album vrtnarjev ali na razredni pano.
2. Igra spomin: Izdelajte pare: vloga – orodje ali vloga – dejanje.

MLADI VRTNARJI

KARTICE Z ILUSTRIRANIMI
VLOGAMI

ZALIVALEC

RAHLJALEC

NABIRALEC

ZAPISOVALEC

OPAZOVALEC

VRTNARSKI STRAŽAR

POMOČNIK

UREJEVALEC POTI

MLADI VRTNARJI

IME IN PRIIMEK:

RAZRED:

DATUM:

KATERE VLOGE SEM DANES PREIZKUSIL/-A? (OBKROŽI)

ZALIVALEC

RAHLJALEC

NABIRALEC

VRTNARSKI STRAŽAR

OPAZOVALEC

ZAPISOVALEC

POMOČNIK

UREJEVALEC POTI

KAJ SEM DANES NAREDIL/-A? (NARIŠI ALI ZAPIŠI)

NAJBOLJ SEM UŽIVAL/-A V VLOGI:

ZAKAJ?

Zeliščni prijatelji

PRIPRAVA UČITELJA

1. Pripravite različna zelišča v lončkih ali sveže narezane vejice (lahko tudi suhe vzorce ali sličice). Za razred z do 28 učenci uporabite vsaj 8 različnih zelišč (po 3–4 učenci na eno rastlino).
2. Na kartončke napišite imena zelišč z osebnostnim opisom (npr. *Jaz sem sivka. Dišim lepo in pomagam, kadar si žalosten.*). Na kartice dodajte prepoznavne simbole/risbe, da bodo primerne tudi za učence, ki še ne berejo tekoče.
3. Pripravite prostor, kjer bodo učenci lahko sedeli v krogu ali hodili med zeliščnimi postajami.

POTEK DEJAVNOSTI

1. Vsak učenec izžreba ali prejme eno zelišče (v lončku, na sliki ali kot vejico). Učenci si ogledajo, povonjajo in otipajo zelišče.
2. Učitelji predstavite vsako zelišče na igriv način in pojasnite njegove lastnosti.
3. Učenci se vživijo v svojo rastlino in se predstavijo razredu: “*Sem Sivka. Pomagam, ko si napet. Moji listi lepo dišijo.*”
4. Učitelji jih spodbujate z vprašanji: “*Kako dišiš? Kaj znaš? Kako pomagaš ljudem? Kje najraje rasteš?*”
5. Učenci se sprehajajo po razredu ali krogu in iščejo druge zeliščne prijatelje, s katerimi imajo nekaj skupnega: podobno delovanje (npr. pomirjanje), podobne liste, enak kraj rasti (npr. na toplem, suha tla), podoben vonj.
6. Med iskanjem podobnih zelišč učenci nosijo značko zelišča z ilustracijo, kar jim pomaga najti “zeliščno družino”.
7. Učenci se povežejo v pare ali manjše skupine sorodnih zelišč.
8. Skupina skupaj predstavi svoja zelišča; npr. “*Mi smo zelišča, ki pomirjajo.*”

VPRAŠANJA ZA RAZMISLEK

1. Če bi lahko izbirali, katero zelišče bi bili?
2. Katere zdravilne lastnosti imajo vaša zelišča?

NADGRADNJA

1. Dišeča knjiga zelišč: učenci ustvarijo svojo knjigo zelišč – vsak prispeva risbo in stavek o svoji rastlini.
2. Zeliščni kotiček v razredu/na vrtu: učitelji skupaj z učenci zasnujete kotiček s pravimi zelišči.

OPOMBE ZA UČITELJE

MOŽNI PARI IN “DRUŽINE ZELIŠČ” PO SKUPNIH ZNAČILNOSTIH

DRUŽINA ZELIŠČ	DRUŽINSKI ČLANI	POVEZUJE JIH ...
zelišča, ki pomirijo	melisa, sivka, kamilica	pomagajo, ko si žalosten, napet ali bolan
zelišča za trebušček	meta, bazilika, majaron	pomagajo, ko te boli trebuh ali ko nimaš apetita
zelišča proti kašlju	timijan, majaron, kamilica	pomagajo, ko kašljaš ali te boli grlo
zelišča, ki zbudijo	rožmarin, meta	pomagajo, da se zbudiš in lažje razmišljaš
zelišča, ki močno dišijo	sivka, bazilika, rožmarin	imajo močan in prijeten vonj
zelišča z nežnimi cvetovi	kamilica, sivka	imajo mehke, lepe cvetove in pomirjajo

ZELIŠČE	UPORABNI DEL	DELOVANJE / UPORABA	OSEBNOSTNA PREDSTAVITEV (ZA KARTICO)
SIVKA	CVET	pomirja, diši, pomaga pri nespečnosti	SEM SIVKA. DIŠIM POMIRJUJOČE IN POMAGAM, KO SI ŽALOSTEN.
META	LIST	osveži, pomaga pri želodčnih težavah	SEM META. SEM SVEŽA IN RADA POMAGAM, KO TE BOLI TREBUH.
MELISA	LIST	pomiri, sprosti	SEM MELISA. SEM NEŽNA IN TE POMIRIM, KADAR SI ZASKRBLJEN.
TIMIJAN	LIST, CVET	pomaga pri kašlju	SEM TIMIJAN. SEM MOČAN IN POMAGAM, KO KAŠLJAŠ.
ROŽMARIN	LIST	prebudi, pomaga razmišljati	SEM ROŽMARIN. ZBUDIM TE IN POMAGAM, DA LAŽJE RAZMIŠLJAŠ.
BAZILIKA	LIST	izboljšuje okus, pomaga prebavi	SEM BAZILIKA. DIŠIM PO PICI IN POMAGAM TVOJEMU TREBUŠČKU.
KAMILICA	CVET	pomiri, pomaga pri bolečinah	SEM KAMILICA. SEM NEŽNA IN POMAGAM, KO SI BOLAN ALI TE KAJ BOLI.
MAJARON	LIST	pomaga pri kašlju, izboljša apetit	SEM MAJARON. RAD KUHAM IN POMAGAM, DA TI BOLJ TEKNE.

Opomba: V tej dejavnosti uporabljamo izraz "zelišče" širše – za rastline, ki jih uporabljamo za vonj, okus ali zdravje. Tako vključimo tudi zdravilne rastline, kot sta kamilica in sivka, saj sta otrokom znani in zanimivi.

MOJ ZELIŠČNI PRIJATELJ

IME IN PRIIMEK:

RAZRED:

DATUM:

OBKROŽI SVOJE ZELIŠČE.

SIVKA

META

MELISA

KAMILICA

TIMIJAN

ROŽMARIN

MAJARON

BAZILIKA

NARIŠI SVOJE ZELIŠČE.

**MOJE ZELIŠČE JE
POSEBNO, KER:**

NAŠEL SEM PRIJATELJA MOJEGA ZELIŠČA!

IME NJEGOVEGA ZELIŠČA:

ZAKAJ SVA SI PODOBNA:

Vrtni mediatorji

PRIPRAVA UČITELJA

1. Pripravite kartice vlog: vpletenec a, vpletenec b, mediator, opazovalec
2. Pripravite kartice komunikacijskih strategij (uporabijo jih mediatorji):
 - Poslušam brez prekinjanja.
 - Povem, kaj čutim.
 - Ponudim rešitev, ki koristi obema.
 - Ponovim, kar sem slišal.
 - Vprašam, kaj bi lahko naredili drugače.
3. Natisnite simulirane konfliktne situacije, povezane z vrtnarstvom.
4. Pripravite prostor za igranje vlog (z možnostjo sedenja v krogu za skupinsko refleksijo).

POTEK DEJAVNOSTI

1. Pogovorite se: *“Kaj je konflikt? Se kdaj zgodi tudi na šolskem vrtu?”* Učenci naštejejo možne spore (kdo bo kaj delal, kdo bo zalival, kdo je poteptal sadiko ...). Pojasnite, da bodo igrali vloge in se učili reševati spore kot mediatorji.
2. Učence razdelite v skupine po 4 (2 vpletena, 1 mediator, 1 opazovalec). Če je število učencev neparno, lahko nekateri opazovalci spremljajo dve skupini ali pomagajo pri refleksiji.
3. Vsaka skupina prejme en primer spora. Mediator uporablja kartice s strategijami, da vodi pogovor.
4. Po 10 minutah skupine zamenjajo vloge (zamenjate lahko tudi primere konfliktov). Vsak učenec vsaj enkrat poskusi biti mediator.
5. Skupine poročajo, kako so rešili spor, katera strategija je bila najbolj učinkovita, ter se pogovorijo, kako so se počutili v vlogah, kaj je bilo težko, kaj prijetno.

VPRAŠANJA ZA RAZMISLEK

1. Naštejte še nekaj primerov sporov, ki se lahko zgodijo na šolskem vrtu.
2. Boste strategije reševanja sporov lahko uporabili tudi v vsakdanjem življenju? Kako?

NADGRADNJA

1. Plakat Zeleni sporazum: učenci v skupinah oblikujejo kratke stavke, npr. *Na vrtu se poslušamo, Delimo si delo, Spor rešimo z besedami ...*
2. Dramatizacija za mlajše razrede: učenci pripravijo kratke igrice za prvo triado o reševanju sporov na vrtu.

KARTICE VLOG

OPAZOVALEC

MEDIATOR

VPLETENE C B

VPLETENE C A

KARTICE KOMUNIKACIJSKIH STRATEGIJ

**Vprašam, kaj bi
lahko naredili
drugače.**

**Ponovim, kar
sem slišal.**

**Ponudim rešitev,
ki koristi obema.**

**Povem, kaj
čutim.**

**Poslušam brez
prekinjanja.**

KARTICE KONFLIKTNIH SITUACIJ

**Eden hoče imeti
glavno vlogo pri
delu, drugi ne pride
do besede.**

**Nekdo je poteptal
sadiko in noče
priznati.**

**En učenec je pozabil
zaliti rastline. Drugi
je jezen.**

**Kdo bo nabral
solato? Oba bi
rada.**

VRTNI MEDIATORJI

IME IN PRIIMEK:

RAZRED:

DATUM:

Danes sem bil/-a (obkroži vse vloge, ki si jih igral/-a):

VPLETENEC

MEDIATOR

OPAZOVALEC

Kaj se je zgodilo **v zate NAJBOLJ ZANIMIVEM** primeru?
Na **kratko opiši**, nato **odgovori spodaj** - glede na vlogo.

Mediator: Kaj si rekel/-a,
da si pomagal/-a?

Vpletenec: Kako si
povedal/-a svoje mnenje?

Opazovalec: Kaj si
opazil/-a pri drugih?

Kako ste razrešili ta spor?

Kakšen je dober mediator?

☐

Posluša druge.

☐

Prekine preden kdo konča.

☐

Predlaga rešitve za oba.

☐

Je tiho in nič ne reče.

☐

Sprašuje, kaj si mislijo drugi.

Kaj bi drugič storil/-a drugače?

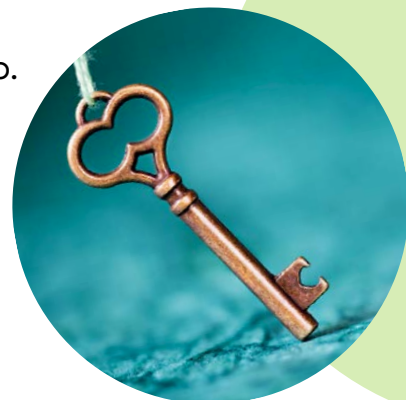

Na misiji: Rešite vrtno uganko

PRIPRAVA UČITELJA

1. Pripravite 3–5 različnih nalog, ugank ali izzivov, ki jih učenci rešujejo zaporedno (kot mini soba pobega).
2. Pripravite materiale za naloge (npr. slike rastlin, škatlo s ključem, zemljevid vrta, skrivne kode, papirnate namige ...).
3. Vsaki skupini pripravite začetno kuverto z navodili za misijo.
4. Razdelite učence po skupinah po 4–6. Vsaka skupina ima enako število nalog, vendar lahko zamenjate vrstni red.

POTEK DEJAVNOSTI

1. **Uvod:** Razložite učencem, da so na misiji, da rešijo uganke in s tem pomagajo rešiti skrivnost šolskega vrta.
2. **Delo po postajah:** Skupine začnejo z nalogo (kuverto) številka 1. Ko jo pravilno rešijo, dobijo naslednjo. Če se zataknejo, lahko uporabijo list za pomoč (učitelj odšteje 1 točko).
3. Ob vsaki nalogi učenci tudi vpišejo svojo rešitev in kratko pojasnilo.
4. Ko vse skupine zaključijo, primerjajo rešitve.

VPRAŠANJA ZA RAZMISLEK

1. Kaj je bila najtežja naloga in zakaj?
2. Kako ste si razdelili vloge pri reševanju nalog?
3. Katera naloga vam je bila najbolj zabavna?
4. Kaj ste se kot skupina naučili o rastlinah ali vrtnarjenju?

NADGRADNJA

1. Tematska soba pobega: cel razred oblikuje pravo sobo pobega o vrtnarstvu za druge razrede.
2. Digitalna misija: uporabite aplikacijo (npr. *Genially*) za pripravo digitalne sobe pobega o vrtnih temah.

KUVERTA 1

Uganka sodelovanja: Dva, ki se imata rada

Na vrtnem listu je narisanih šest rastlin. Izberite DVE, ki zelo dobro rasteta skupaj. Tako pomagata druga drugi.

Skupina:

KUVERTA 2

Semenska šifra: poišči pravo rastlino

Pred vami so tri vrste semen, trije opisi in tri sličice vrtnin. Povežite jih. Prepoznate vse rastline?

Moji cvetovi so rumeni in se obračajo za soncem. Zrastem lahko višje od tebe!

Rastem hitro. Moje liste uživajo sveže. Poleti se najraje skrivam v senci.

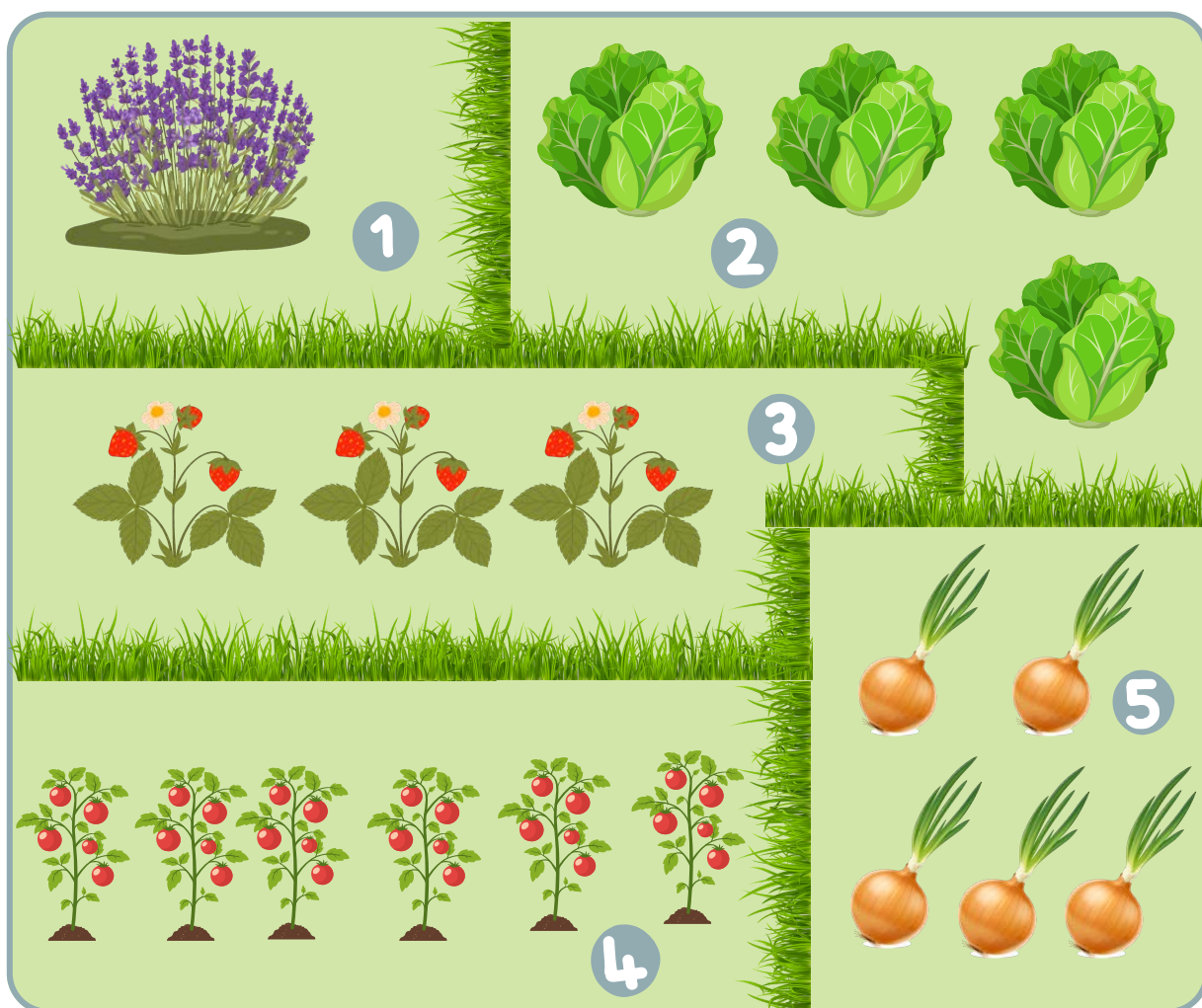
Če me razrežeš, imaš solze v očeh. Uporabljajo me za juhe.

KUVERTA 3

Zemljevid vrta

Poglejte zemljevid šolskega vrta. Na njem so številke od 1 do 5. Ena od gredic ima majhne zelene liste v vrstah – to je solata!

1. Poimenujte vse vrtnine na vrtu.

2. Označite številko gredice, kjer je solata. Zapišite dve značilnosti, po katerih ste jo prepoznali.

Skupina:

KUVERTA 4

Od semena do ploda

Prikažite, kako raste rastlina. Razvrstite spodnje slike v pravilni vrstni red in zapišite vsaj eno stvar, ki jo rastlina potrebuje za rast.

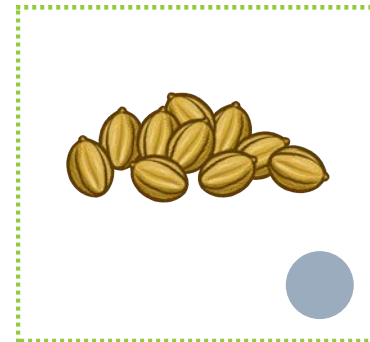
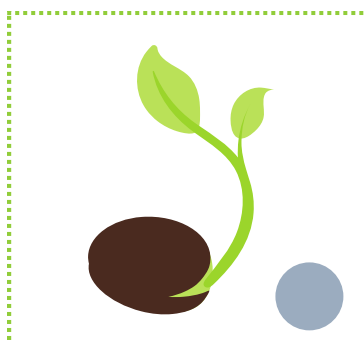
1 seme

2 kalček

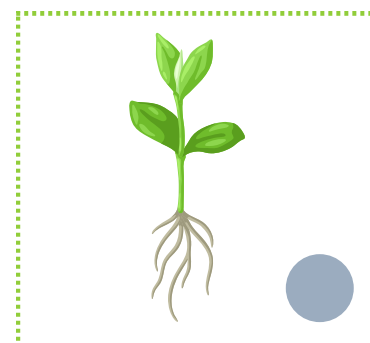
3 mlada rastlina

4 cvet

5 plod

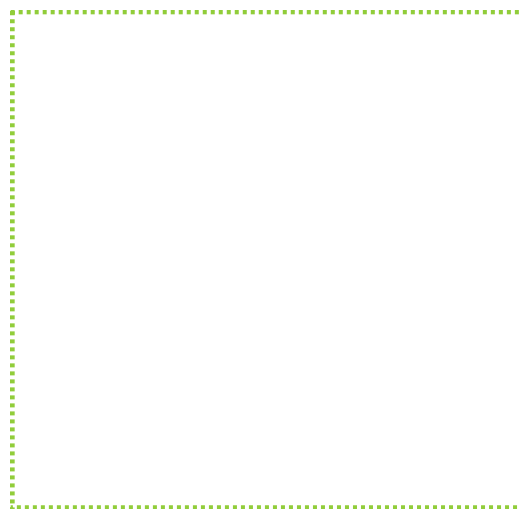
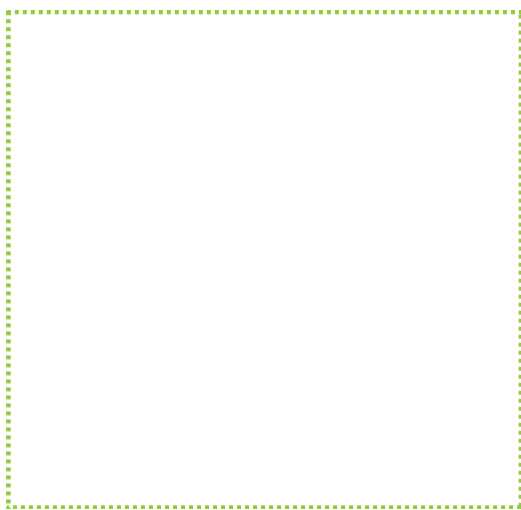
Rastlina za rast potrebuje:

KUVERTA 5

Skrivno geslo

V škatli najdete sličice ali dele (liste, stebila) štirih različnih vrtnin. Prepoznavajte jih. Iz prvih črk sestavite geslo, povezano z vrtnarjenjem. Geslo povejte učitelju, ki je za vas pripravil prav posebno nagrado.

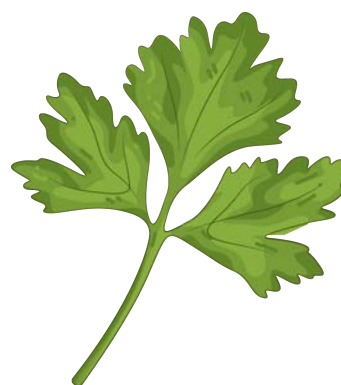
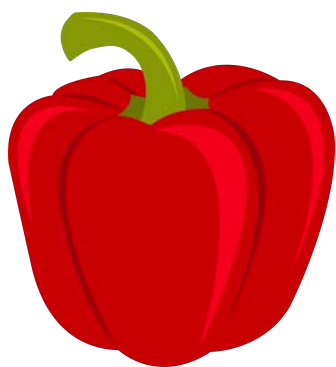

Geslo:

KUVERTA 5

Dodatek

Sličice štirih vrtnin, ki jih morajo učenci prepoznati in sestaviti geslo (razrežite jih in jih dajte v škatlo).

REŠITVE

KUVERTA 1:

Paradižnik in bazilika

Razlaga: Bazilika odganja škodljivce in pomaga paradižniku rasti.

KUVERTA 2:

Čebula, solata, sončnica

1 2 2, 2 1 3, 3 3 1

KUVERTA 3:

1. sivka, 2. solata, 3. jagoda, 4. paradižnik, 5. čebula

Značilnosti solate: zeleni listi, rastejo v vrstah, nizko pri tleh.

KUVERTA 4:

Pravilni vrstni red: SEME – KALČEK – MLADA RASTLINA – CVET – PLOD

Primer odgovora: Rastlina potrebuje svetlobo, vodo, zrak in zemljo.

KUVERTA 5:

Paprika → P

Luštrek → L

Origano → O

Drobnjak → D

Geslo: PLOD

Na misiji:

REŠITE VRTNO UGANKO!

Dobrodošli, Vrtni raziskovalci!

Pred vami je pomembna naloga:
Rešiti morate 5 izzivov, da pridobite
pomembno geslo, ki vam bo prineslo
prav posebno nagrado.

Dragi vrtni raziskovalci!

Delajte skupaj. Razmišljajte,
sprašujte, pomagajte si.

Za vsak uspešno rešen izziv
prejmete novo kuverto.

Če se zataknete, lahko uporabite
LIST ZA POMOČ (samo 1x!).

Veliko sreče in rastlinske modrosti!

KARTA ZA POMOČ

To karto lahko uporabite samo enkrat med igro, če se vam naloga zdi pretežka ali imate z njo težave.

Ko se odločite, da jo uporabite, pokličite učitelja.

Učitelj vam bo dal:

- namig,
- dodatno vprašanje, ki vas usmeri k rešitvi,
- pripomoček, ki vam pomaga naprej (npr. ilustracija, kartica, knjiga).

Vsaka skupina lahko uporabi samo en list za pomoč – zato razmislite, ali res potrebujete pomoč. Pomislite, kako si lahko pomagate med seboj.

Ko uporabite pomoč, spodaj zapišite, pri kateri nalogi ste jo uporabili in kako vam je pomagala.

Uporabili smo pomoč pri nalogi številka:

Zakaj smo jo potrebovali?

Zapomnite si:

»Pravi raziskovalec ne obupa, ampak zna vprašati za pomoč.«

Igre na prostem: Vrtni izvidnik

PRIPRAVA UČITELJA

1. Pripravite sezname za iskanje: seznam 10 pojmov (npr. rastlina, žival, orodje ...) za vsako skupino učencev.
2. Sestavite navodila za igro zaupanja (prvi učenec ima zavezane oči, drugi vodi).
3. Pripravite uro ali peščeno uro (za merjenje časa med igro).
4. Pripravite trakove ali rutice za zavezovanje oči (za igro v parih).
5. Označite meje igralnega prostora in po potrebi opozorite na nevarnosti (npr. neraven teren, voda).
6. Pripravite zvezke ali učne liste za zapisovanje opažanj.

POTEK DEJAVNOSTI

IGRA: VRTNI ISKALCI

1. Učence razdelite v skupine po 3–5. Vsaka skupina prejme seznam 10 pojmov, ki jih mora poiskati:
 - 3 rastline,
 - 2 živali (npr. čebela, polž),
 - 2 vrtnarska pripomočka,
 - 3 drugi naravni elementi (npr. kamen, list, senca).
2. Učenci si ob iskanju zapišejo naslednje:
 - kje so predmet ali organizem našli,
 - kaj žival počne,
 - za kaj uporabljamo pripomoček,
 - v katerem stadiju rasti je rastlina (seme, kalitev, mlada rastlina, cvetenje, plod).
3. Vsaka skupina na koncu ustno predstavi najbolj zanimivo rastlino in najbolj nenavadno opazovanje živali.

IGRA: VODI ME PO VRTU

1. Učitelj pred začetkom določi varno pot po vrtu in opozori na morebitna tveganja (mokre ploščice, robovi gredic, čebelnjak ...).
2. Učenci delajo v parih: eden ima zavezane oči, drugi ga usmerja z glasom ali dotikom po poti od vhoda do izbrane gredice. Vlogi nato še zamenjata.
3. Učitelj določi vmesne naloge (na primer ustavi se ob rastlini in jo opiši).
4. Po koncu vsak par izmenja mnenje – kaj je bilo zanje najlažje in kaj najtežje.

VPRAŠANJA ZA RAZMISLEK

1. Kako ste se počutili, ko ste vodili sošolca? Kaj pa, ko ste bili vodeni?
2. Kaj je bilo najtežje, ko ste imeli zavezane oči? Kaj najlažje?

NADGRADNJA

1. Tihi vodnik: nadgradnja igre z zavezanimi očmi – vodja ne sme govoriti, lahko usmerja samo z dotiki ramen.
2. Ekološka detektivka: učenci doma raziskujejo, zakaj so določene živali prisotne na vrtu in kaj pomenijo za naravno ravnovesje.

Vrtni izvidnik

DELOVNI LIST

Člani skupine:

Razred:

Datum:

RASTLINA št. 1:

Kje smo jo našli:

Kaj opažamo:

Stadij rasti (obkrožite):

SEME

KALITEV

MLADA RASTLINA CVET PLOD

RASTLINA št. 2:

Kje smo jo našli:

Kaj opažamo:

Stadij rasti (obkrožite):

SEME

KALITEV

MLADA RASTLINA CVET PLOD

RASTLINA št. 3:

Kje smo jo našli:

Kaj opažamo:

Stadij rasti (obkrožite):

SEME

KALITEV

MLADA RASTLINA CVET PLOD

ŽIVAL št. 1: Kje smo jo našli, kaj je počela:

ŽIVAL št. 2 Kje smo jo našli, kaj je počela:

PRIPOMOČEK št. 1: Kje je bil, za kaj se uporablja:

PRIPOMOČEK št. 2: Kje je bil, za kaj se uporablja:

TRIJE NARAVNI ELEMENTI (naštejte jih):

Zeleni paket podpore

PRIPRAVA UČITELJA

1. Pripravite seznam rastlin z možnimi simbolnimi pomeni (lahko uporabite našo predlogo).
2. Pripravite papirčke, škatlice ali vrečke za "Zeleni paket".
3. Priskrbite vzorce rastlin (lahko risbe, semena, suhe rastline ali simbolične sličice).
4. Pripravite sistem za naključno žrebanje parov (npr. kartice z imeni, listki, QR žreb ipd.).
5. Poskrbite za varno in spoštljivo vzdušje, saj gre za čustveno občutljivo dejavnost.

POTEK DEJAVNOSTI

1. Začnite pogovor: *"Kaj pomeni podpirati sošolca? Zakaj včasih potrebujemo spodbudne besede? Kako se med seboj podpirajo rastline?"*
2. Vsak učenec izžreba ime svojega para (učenci naj ne izdajo imena, ki so ga izžrebali).
3. Opomnite učence, naj opazujejo svoj par in razmislijo, katere vrline ali lastnosti bi želeli spodbuditi.
4. Vsak učenec za sošolca (par) izbere tri rastline. K vsaki rastlini zapiše simbolni pomen rastline, osebno sporočilo (npr. *"Sivka – za mir. Da boš lažje zadihal/-a, ko si pod pritiskom."*).
5. Učenci sestavijo svoj paket: zapišejo, narišejo/naberejo rastline, dodajo sporočila in vse vstavijo v vrečko/kuverto.

6. Ob dogovorjenem času da učitelj znak za izmenjavo: “Čas je za izmenjavo paketov!”
7. Učenci podarijo “Zeleni paket” svojemu paru, razložijo svoj izbor in poslušajo povratno informacijo.
8. Sledita pogovor in zapis o tem, kaj so občutili, kaj so izvedeli o sebi in drugih.

VPRAŠANJA ZA RAZMISLEK

1. Kako ste se počutili, ko ste predali svoj paket?
2. Katero rastlino bi izbrali za svoj simbol? Zakaj?
3. Bi lahko “Zeleni paket podpore” prenesli tudi na druge življenjske situacije?

NADGRADNJA

1. Zeleni kotiček podpore: razred ustvari škatlo za anonimna sporočila z rastlinskimi simboli, ki jih lahko pustijo drug drugemu.
2. Semenske bombice: učenci iz semen treh rastlin izdelajo bombice za sajenje – sošolec jih lahko doma posadi.

Zeleni paket podpore

DELOVNI LIST

Ime in priimek:

Razred:

Datum:

1. Ime mojega para:

2. Moje tri izbrane rastline:

- **Rastlina 1:**
- Moje sporočilo:
- Pomen:
- **Rastlina 2:**
- Moje sporočilo:
- Pomen:
- **Rastlina 3:**
- Moje sporočilo:
- Pomen:

3. Kako se je počutil/-a moj par, ko sem mu podaril/-a paket?

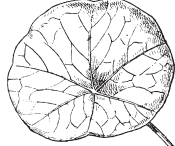
4. Kaj sem jaz občutil/-a ob prejemu paketa?

Zeleni paket podpore

Primer rastlin s
simbolnimi
pomeni (učitelji
lahko delite kot
kartice).

ROŽMARIN POGUM 	SIVKA NOTRANJI MIR 	META SVEŽINA IN ZBRANOST
TIMIJAN VZTRAJNOST 	ŽAJBELJ ZAŠČITA IN MODROST 	REGRAT ODPORNOST
SONČNICA VESELJE 	BAZILIKA MOČ IN SRČNOST 	KAPUCINKA USTVARJALNOST
ORIGANO SAMOZAVEST 	KAMILICA TOLAŽBA 	OGNJIČ OKREVANJE

Različni - a zeleni

PRIPRAVA UČITELJA

1. Izberite aktualne teme, ki so povezane z okoljem, prehrano in vsakdanjim življenjem.
2. Pripravite karte s temami in dodeljenimi vlogami.
3. Pripravite list za beleženje glavnih argumentov in skupnih zaključkov.
4. Uredite prostor na prostem (krog iz stolov, blazin ali odej).
5. Razdelite učence v skupine po 4–5, vsaka skupina za pripravo dobi eno temo oziroma vlogo.

POTEK DEJAVNOSTI

1. Začnite pogovor o tem, kaj pomeni imeti različno mnenje, zakaj je poslušanje pomembno in kako spoštljivo komunicirati.
2. Pojasnite pravila debate: govorjenje po vrsti, brez prekinjanja, podajanje argumentov, uporaba spoštljivega jezika.
3. Vsaka skupina izžreba eno tematiko ter vlogo (za/proti).
4. Skupine pripravijo ključne trditve in protiargumente.
5. Skupine z isto tematiko predstavijo svoje stališče in ključne argumente.
6. Na koncu skušajo oblikovati skupni zaključek: *“Strinjamo se, da ... ali Razumemo, da obstajajo različni pogledi, vendar ...”*

VPRAŠANJA ZA RAZMISLEK

1. Kateri argument nasprotne ekipe se vam je zdel najmočnejši? Zakaj?
2. Kateri argument vaše ekipe se vam je zdel najmočnejši? Zakaj?
3. Kako ste se počutili med debato?

NADGRADNJA

1. Ustvarjalni plakat: skupina ustvari infografiko ali predstavitev mnenj obeh strani.
2. Gost: povabite lokalnega kmeta, veganskega kuharja, ekološkega pridelovalca.

Različni - a zeleni

KARTICE S TEMAMI

- Vsaka skupina dobi eno kartico s temo in stališčem, ki ga bo zagovarjala v debati.

Biološko pridelana hrana je boljša od industrijsko pridelane Vaše stališče: ZA	Biološko pridelana hrana je boljša od industrijsko pridelane Vaše stališče: PROTI
Lokalna hrana je vedno bolj trajnostna kot uvožena Vaše stališče: ZA	Lokalna hrana je vedno bolj trajnostna kot uvožena Vaše stališče: PROTI
Vegetarijanstvo je bolj prijazno do okolja kot vsejedstvo Vaše stališče: ZA	Vegetarijanstvo je bolj prijazno do okolja kot vsejedstvo Vaše stališče: PROTI
Vsaka šola bi morala imeti svoj šolski vrt Vaše stališče: ZA	Vsaka šola bi morala imeti svoj šolski vrt Vaše stališče: PROTI

Različni - a zeleni

KARTICE S TEMAMI

- Vsaka skupina dobi eno kartico s temo in stališčem, ki ga bo zagovarjala v debati.
- V prazna polja dopišite svoje ideje.

Kompostiranje bi moralo biti obvezno za vse šole, ki imajo vrt Vaše stališče: ZA	Kompostiranje bi moralo biti obvezno za vse šole, ki imajo vrt Vaše stališče: PROTI
Vsak meščan bi moral imeti svoj vrt Vaše stališče: ZA	Vsak meščan bi moral imeti svoj vrt Vaše stališče: PROTI
Vaše stališče: ZA	Vaše stališče: PROTI
Vaše stališče: ZA	Vaše stališče: PROTI

Sestavljanje: Medpredmetna delitev znanja

PRIPRAVA UČITELJA

1. Izberite 4 do 6 tematskih področij, povezanih z vrtom ali naravoslovjem.
2. Pripravite gradiva (knjige, članke, fotografije, spletne vire, predmete).
3. Učence najprej razdelite v domovske skupine (4–6 učencev), nato jih razporedite v strokovne skupine glede na temo.
4. Pripravite predloge za končni izdelek (pano, vodnik, igra) in list za samoevalvacijo učencev.

POTEK DEJAVNOSTI

1. Domovska skupina – začetek:

- Vsaka skupina prejme gradivo s 4–6 različnimi temami.
- Vsak učenec si izbere eno temo, ki ga zanima, in se osredotoči na njeno poglobljeno raziskovanje.
- Učenci naredijo osnovne zapiske in se pripravijo na predstavitev.

2. Strokovna skupina – poglobljanje:

- Učenci se zberejo v strokovnih skupinah (vsi z isto temo).
- Med seboj izmenjajo znanje, si pomagajo razumeti vsebine in pripravijo predstavitev za poučevanje drugih.
- Lahko pripravijo plakat, miselni vzorec ali mini prezentacijo.

3. Domovska skupina – poučevanje:

- Učenci se vrnejo v svoje domovske skupine.
- Vsak učenec predstavi svojo temo preostalim članom – postane učitelj.
- Skupina nato skupaj oblikuje končni izdelek (npr. pano, vodnik, učno igro, kviz), ki povzame znanje vseh.

4. Predstavitev in refleksija:

- Vsaka skupina predstavi svoj izdelek razredu ali mlajšim učencem.
- Sledi skupinska refleksija – pogovor o sodelovanju, učenju in izzivih.

VPRAŠANJA ZA RAZMISLEK

1. Kako boste znanje prenesli v prakso na šolskem vrtu? Opišite en konkreten korak svoje skupine.
2. Ste pri raziskovanju uporabili verodostojne vire? Kako jih prepoznate?

NADGRADNJA

1. Umetniška interpretacija: izdelava ilustriranega ali stripovskega vodnika.
2. Vključitev vrta: razstavne točke se postavijo kar na šolskem vrtu z označbami in nalogami za druge razrede.

OPOMBE ZA UČITELJE

UČNI IZDELEK

Skupine izberejo eno izmed naslednjih oblik zaključnega izdelka:

- učni pano s kombinacijo risb, informacij in nalog za mlajše.
- vodnik za vrtnarjenje v slogu slikanice ali zloženke.
- izobraževalna namizna igra (npr. spomin, vrtni labirint, kviz).
- interaktivna razstava v razredu ali šolski avli.

PRIMERI KONČNIH IZDELKOV

IGRA: VRTNI KVIZ-KROG

Navodila:

- Vsaka strokovna skupina pripravi 3–5 vprašanj iz svoje teme.
- Vprašanja zapišejo na barvne kartončke (npr. zelena za tla, rdeča za sadeže ...).
- Na hrbtno stran vsake kartice narišejo točko (1–3 točke glede na zahtevnost).
- Igra poteka krožno – učenci iz mlajšega razreda vlečejo kartice, odgovarjajo, zbirajo točke.

Primer kartice:

Kateri vitamini so prisotni v jabolku?

- a) Jabolko nima vitaminov.
- b) Več različnih vitaminov (npr. C, A, B1, B2, E ...).
- c) Le vitamin C.

ZA NAJMLAJŠE

- **Naslovna stran:** Vse o našem vrtu
- **Uvod:** ilustracija vrta s simboli skupin
- **Glavni del:** strani z vsebinami strokovnih skupin (besedilo + risba + kviz ali naloga)
- **Zadnja stran:** Preizkusi svoje znanje! (igra, kviz ali naloga za ponovitev)

Medpredmetna delitev znanja

Teme in kartice za ekspertne skupine

BOTANIKA

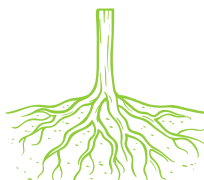
Naštej glavne dele rastline in opiši njihovo nalogo.

Kaj je fotosinteza in zakaj je pomembna za rastline in ljudi?

Naštej in opiši faze rasti rastline (seme, kalček ...).

Zakaj so rastline pomembne za življenje na Zemlji?

TLA IN KOMPOST

Iz česa so zgrajena tla? Naštej tri osnovne sestavine.

Kaj je humus in zakaj je pomemben?

Kaj sodi v kompost in česa ne smemo kompostirati?

Zakaj je kompostiranje koristno za vrt in okolje?

ŠKODLJIVCI IN KORISTNE ŽIVALI

Naštej tri škodljivce in razloži, kako vplivajo na vrt.

Naštej tri koristne živali in razloži, kako pomagajo rastlinam.

Kaj pomeni naravno ravnovesje v vrtu?

Navedi en način ekološke zaščite rastlin pred škodljivci.

PREHRANSKA VREDNOST LOKALNE HRANE

Zakaj sta sadje in zelenjava pomembna za naše zdravje?

Kaj pomeni izraz sezonska in lokalna hrana?

Naštej tri vitamine in primer živila, ki jih vsebuje.

Zakaj je s trajnostnega vidika bolj smiselno uživati lokalno kot uvoženo hrano?

VRT SKOZI LETNE ČASE

Kaj sejemo spomladi, poleti, jeseni?

Katere rastline najbolje uspevajo poleti?

Kaj se dogaja na vrtu pozimi?

Zakaj je dobro imeti načrt setve in sajenja?

ZDRAVILNA ZELIŠČA

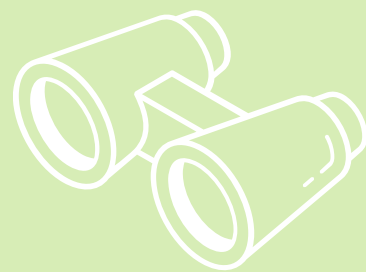
Naštej tri zdravilna zelišča in razloži, za kaj se uporabljajo.

Kako pripravimo zeliščni čaj?

Zakaj je pomembno poznati učinke zelišč?

Zakaj je na vrtu dobro imeti zelišča?

Raziskujem naprej

- **Urbani šolski vrt, priročnik za učitelje**
- Vrtnarski bonton
- **Vrtnarski dnevnik**
- Razvijanje osebnih in socialnih kompetenc učencev
- **O naravi učenja**
- Socialno, čustveno in medkulturno učenje na ravni šol kot način zmanjševanja anksioznosti in agresivnosti: pregled obstoječih programov v Sloveniji in širše
- Programi in učni načrti v osnovni šoli
- **Razvijamo naravoslovno pismenost**
- Aktivnosti vzgojno-izobraževalnih zavodov v projektu Podnebni cilji in vsebine v vzgoji in izobraževanju
- Teaching resources
- 87 Examples of Social Competence

